

ПОНЯТТЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА

*Лаптева У.Д., здобувач вищої освіти,
ulapteva096@gmail.com*

*Науковий керівник: Ачкасова Л.М., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Робота сучасних автотранспортних підприємств полягає в наданні автотранспортних послуг. Але сама послуга набуває комплексного характеру і полягає не тільки в переміщенні вантажу, але і в його експедуванні, страхуванні, проведенні навантажувально-розвантажувальних робіт і низки операцій, які супроводжують процес доставки вантажу до споживача. Послуги автотранспортних підприємств мають певні особливості серед підприємств інших сфер діяльності. До таких особливостей можна віднести більш короткі цикли відтворення у порівнянні з іншими сферами діяльності; виробничі ресурси автотранспортних підприємств мають більш високу ліквідність, що впливає на полегшення процесу перерозподілу коштів та формування резервів; характер ресурсів, які споживаються АТП, забезпечують гнучкість і можливість пристосування до змін попиту і для простого відтворення підприємства потрібно набагато менше ресурсів, ніж для підприємств інших сфер діяльності, що пояснюється відносно низькою капіталоємністю виробництва автотранспортних послуг[1].

Безумовно, специфіка діяльності автотранспортних підприємств залежить від споживача послуг. Споживачами можуть бути фізичні особи, інші транспортні підприємства та організації, нетранспортні підприємства та організації тощо. Тому можна стверджувати, і такої думки дотримується багато дослідників, що автотранспортні підприємства обслуговують достатньо великий і повністю конкурентний споживчий ринок дрібних клієнтів; державні корпоративні ринки, на яких обслуговуються достатньо крупні клієнти, кількість яких не є дуже великою і також обслуговують міжнародні ринки, що створюють певні конкурентні переваги завдяки міжнародній торгівлі, місцезнаходженню тощо [2].

Саме обслуговування міжнародних і державних корпоративних ринків створює необхідність в удосконаленні транспортного обслуговування споживачів за рахунок надання комплексних транспортно-логістичних послуг. Щоб такі послуги

автотранспортних підприємств можна було удосконалювати і розвивати, виникає необхідність в створенні транспортно-логістичної системи підприємства, яка б створювала умови для розвитку і координації транспортно-логістичних послуг.

Поняття транспортно – логістичної системи різними дослідниками визначається по-різному.

На думку Гордієнко М. І. [4] транспортно-логістична система (ТЛС) представляє собою складну систему, яка містить такі елементи як транспорт, технології, склади, інформацію, персонал тощо та метою якої є забезпечення безперервності матеріального потоку, ефективного переміщення вантажів від виробника до споживача і яка сприяє економічному розвитку підприємства та держави.

Автор показує, що ТЛС складається з двох підсистем:

- Підсистема, яка відповідає за організацію і управління рухом матеріальних потоків, містить такі елементи, як транспорт, інформаційні системи і технології, складування, управління логістичними процесами. Цю підсистему автор називає логістичною.

- Підсистема, яка включає в себе різні види транспорту, транспортні термінали, засоби зв'язку і управління та відповідає за перевезення вантажів за визначенням автора називається транспортною.

На наш погляд, такий поділ не є обґрунтованим, тому що транспорт є складовою обох підсистем, що може створювати певні складності в зонах відповідальності кожної з них

Транспортно-логістична система сприяє економічному розвитку, забезпечує безперервний рух товарів, послуг і інформації від постачальників до споживачів і дозволяє підприємствам ефективно використовувати свої ресурси.

Схоже визначення транспортно-логістичної системи (ТЛС) дає Прокопенко О. П. [5].

За його визначенням ТЛС є складною системою взаємодіючих елементів, серед яких транспорт, технології, склади, персонал, інформація та інші.

Як і в першому випадку, ця система призначена для забезпечення ефективного переміщення вантажів від виробника до споживача, забезпечуючи економічний розвиток і безперервність матеріального потоку.

Автор вважає, що транспортно-логістична система має такі характеристики як цільова спрямованість, наявність окремих

складових (елементів), взаємозв'язок між елементами та системність. Дійсно, всі вище перераховані характеристики відповідають характеристикам системи.

ТЛС створена для досягнення певної мети, а саме забезпечення ефективного переміщення вантажів від виробника до споживача. ТЛС складається з окремих елементів, таких як транспорт, склади, інформація, персонал, технології і т.д.

Ці елементи взаємопов'язані і взаємодіють між собою для досягнення загальної мети. Зміна одного елемента може призвести до зміни інших елементів.

Котенко А. М. [6] вважає що транспортно-логістична система – це сукупність матеріально-технічних, організаційних, фінансових і інформаційних ресурсів, які використовуються для забезпечення ефективного переміщення вантажів від виробника до споживача. В своєму визначенні автор в якості елементів системи називає всі групи ресурсів, крім персоналу, що на наш погляд, є не зовсім вірним, тому що в будь-якій соціально-економічній системі об'єктом і суб'єктом управління виступає людина або група людей, тому персонал є ключовим ресурсом і транспортно-логістичної системи.

Войцехівський В. В. [7] розглядає ТЛС як систему, що забезпечує рух матеріальних потоків від постачальників до споживачів та включає в себе всі види транспорту, склади, транспортні термінали, засоби зв'язку і управління. На відміну від Котенко А.М., автор додає до переліку елементів транспортно-логістичної системи процес управління. Безумовно, що ця складова надає системі цілеспрямованості і виступає як функція, за допомогою якої система набуває рухливості і яка забезпечує досягнення системою головної цілі – ефективного переміщення матеріального потоку від виробника до споживача.

Білоус М. П. [8] дає схоже визначення ТЛС з Прокопенко О.П. Він виділяє функції ТЛС:

- Переміщення вантажів.
- Складування вантажів.
- Інформаційне забезпечення.
- Управління логістичними процесами.

Виділення функцій, притаманних транспортно-логістичній системі, дає можливість зосередити увагу на окремих процесах і забезпечити їх координацію під час переміщення матеріального потоку.

На наш погляд, перелік функцій транспортно-логістичної системи має бути значно ширшим за рахунок сервісних функцій (забезпечення, технічного обслуговування і ремонту), навантаження-розвантаження тощо.

Схоже з Котенко А. М. визначення для транспортно – логістичної системи дає Ковальчук В. М. [9]. Він додає до елементів ТЛС крім фінансових, матеріальних, інформаційних ресурсів ще і сукупність організаційних заходів, що забезпечують безперервне і ефективно переміщення вантажів від місця їхнього виникнення до місця споживання.

На наш погляд, організаційні заходи є лише частиною функції управління, тому не можуть забезпечити повноцінний процес досягнення цілі діяльності ТЛС.

На думку Мельника М. В. [10] транспортно-логістична система представляє собою сукупність взаємопов'язаних видів діяльності, як організація і управління рухом матеріальних потоків від виробника до споживача.

Автор повторює складові ТЛС, які були означені вище, тому на наш погляд, саме його визначення є більш повним.

Література.

1. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень. Київ: Національний університет "Києво-Могилянська академія", 2022. 352 с.
2. Шевченко І. В. Забезпечення стратегічного управління на автотранспортних підприємствах. Вісник Хмельницького національного ун-ту. 2011. № 3. Т. 3. С. 263–266.
3. Олейник В.М. Управління перевезеннями. Центр навчальної літератури 2018. 140 с.
4. Гордієнко М.І. Логістика: підручник. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2022. С. 143 - 167.
5. Прокопенко О.П. Логістика: підручник. Київ: Видавничий дім "Інститут економіки та підприємництва", 2022. С. 156-203
6. Котенко А.М. Логістика: підручник. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2022. С. 156.
7. Войцехівський В.В. Логістика: підручник. Київ: Національний транспортний університет, 2022. С. 167.
8. Білоус М. П. Логістика: підручник. Львів: Національний університет "Львівська політехніка", 2022. С. 166.
9. Ковальчук В.М. Логістика: підручник. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2022. С. 165.
10. Мельник М. В. Логістика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. С. 157.